

NY

TEKNOLOGI

på arbejdspladsen

- et debatoplæg fra
Aktionsgruppen
Arbejdere/Akademikere

Introduktion

Ny teknologi
på din arbejdsplads

1

Ny teknologi på arbejdspladsen

— er der ny teknologi på vej ind på din arbejdsplads?

— hvad kommer den til at betyde for dig og dine kolleger?

— imorgen, om 1 år, om 5 år?

— hvordan undgår vi, at ny teknologi fører til afskedigelser og dårligere arbejdsforhold?

— hvordan får vi indflydelse på teknologiens udvikling, så den anvendes til vores fordel?

Ved at bruge denne og de følgende pjecer om ny teknologi på arbejdspladsen!

Formålet med disse pjecer er:

— at styrke debatten om ny teknologi på arbejdspladsen

— at skabe tværfaglighed i denne debat

— at bidrage til debatten på kurser, møder, studiekredse, i fagforeninger og i de lokale klubber.

— at formidle erfaringer om indførelse af ny teknologi på forskellige arbejdspladser.

Indtil nu har debatten næsten kun været ført på arbejdsgivernes betingelser og nu er det på tide, at vi — lønarbejdere — også får et ord at skulle have sagt.

I denne pjeces skriver vi specielt om, hvad teknologi egentlig er,

hvorfor den udvikles, hvilke problemer den skaber som gør det nødvendigt, også at stille krav til, hvilken teknologi vi ønsker.

Hvad er teknologi?

Teknologi er et ord, der dukker stadig oftere op — i aviserne, radioen, fjernsynet, diskussionen på arbejdspladsen. Men tit forveksles den med teknik — dvs. maskiner, tekniske apparater og udstyr eller andre arbejdsredskaber.

Teknologi er mere end blot teknikken. Det er også den måde arbejdet bliver udført på, den måde det er organiseret på og de produkter, der kommer ud af det. Teknologi har altså en bredere betydning end teknik.

Teknologi er kort sagt:

1. Arbejdsredskaber:

F.eks. skærmterminaler, drejebænke, symaskiner, robotter m.m. EDB systemer styrer mange af disse.

2. *Råvarer*: F.eks. maling, opløsningsmidler, jernplader, elektronik komponenter m.m.

3. *Det færdige produkt*: F.eks. færdigretter, kaffemaskiner, videoapparater, skibsmotorer m.m.

4. *Måden at producere på*. Dvs. produktionsmetoden, hvordan ar-

bejdet udføres og hvordan det er organiseret.

Når vi diskuterer teknologi, diskuterer vi altså *ikke blot* nye maskiner, men *også* arbejdsorganisering, hvilke produkter der skal produceres og med hvilke råvarer.

Hvad driver den teknologiske udvikling?

Men hvad er da baggrunden for de nye teknologier, der vælter frem i

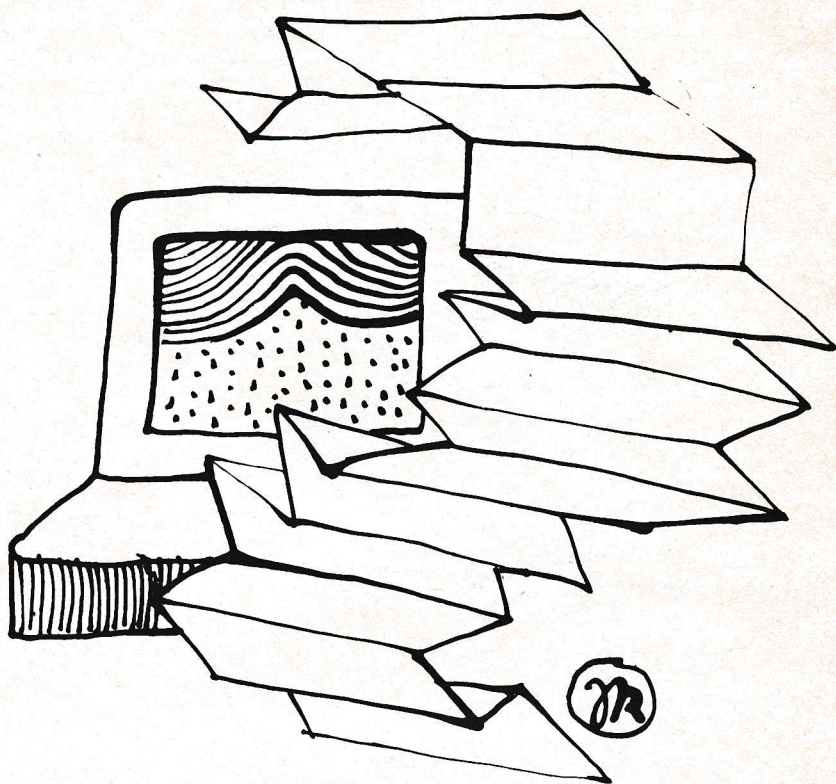
disse år? Hvad er det, der driver deres udvikling?

Nogle almindelige opfattelser er:

— at den teknologiske udvikling driver sig selv. At den er et stadigt fremad brusende lokomotiv.

— at den teknologiske udvikling anvendes til at opfylde nogle behov i samfundet, som nogle opdager,

— at den er resultatet af nogle lyse hoveder, der sidder og laver opfindelser.

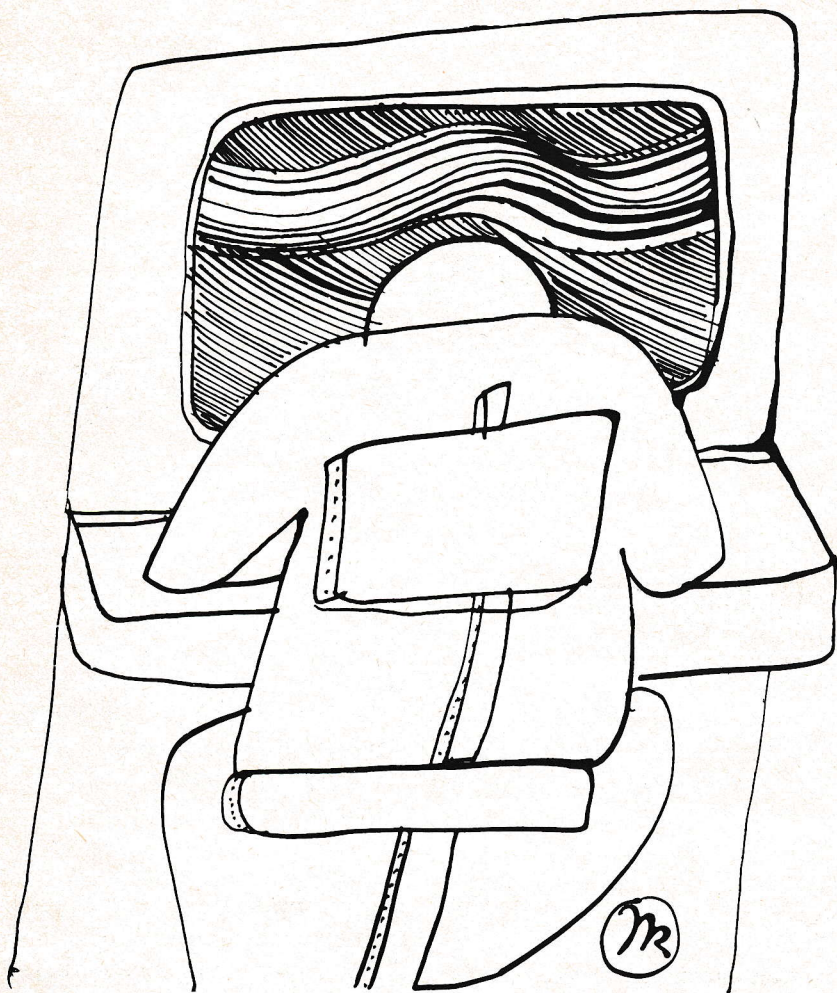

Det er dog sandheder med modifikationer.

Den teknologiske udvikling kan unægteligt virke frembrusende, men det er ikke en ensporet udvikling. Der er mange forskellige måder, at gøre den samme ting på — f.eks. kan vi jo gå, cykle, køre i bil eller bus istedet for at tage med toget. Teknologisk udvikling er resultat af en masse valg, som bliver taget på et bestemt grundlag.

Den opfattelse at teknologiudviklingen anvendes til at opfylde behov, tager sit udgangspunkt i, at mennesket af natur er dovent og har et umætteligt behov for flere materielle goder. Men mennesket har også behov for andet end materielle goder. Og teknologien anvendes også til at lave krigsvåben — hvem har behov for dem?

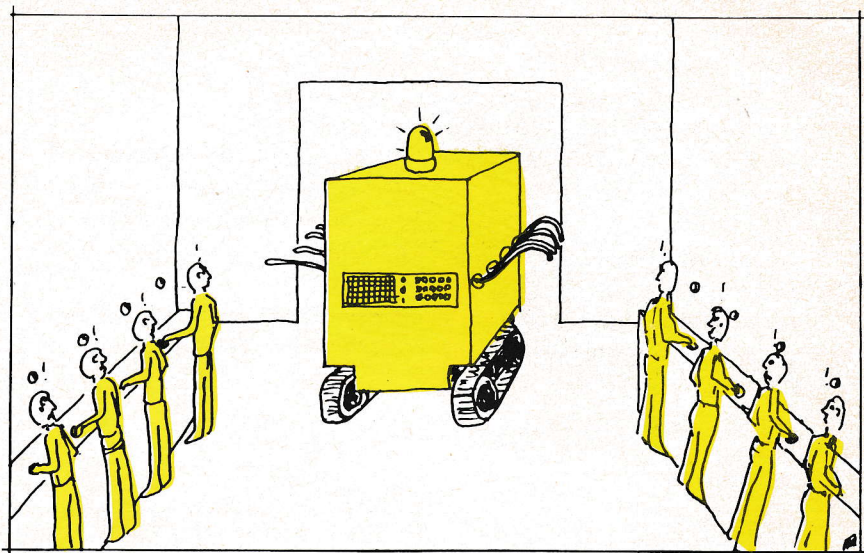
Den opfattelse, at teknologien er et resultat af lyse hoveder, der

sidder og laver opfindelser er fundamentalt forkert. Det er nok rigtigt, at der på nogle tidspunkter har fundet, 'spring' sted i den teknologiske udvikling, men langt det meste er forbedringer af ekssi-

sterende teknologi — ændringer ved en maskine eller et produkt, eller tilpasning af en maskine til at kunne anvendes i en anden produktion.

Nej, den teknologiske udvikling er

resultatet af en masse valg og dette gør, at der findes et utal af alternativer. De der foretager disse valg idag er arbejdsgiverne (kapitalen). Her er det vigtigt at gøre sig klart, hvilke motiver de har til udviklingen og indførelsen af ny teknologi. Der er tale om:

— *industriens, servicesektorens og det offentliges ønske om at mindske omkostningerne* ved f.eks. at lade mennesker erstatte af maskiner.

— *industriens ønske om at udvikle nye produkter, der kan sikre overlevelsen og ekspansionen.*

— *arbejdsgiverens ønske om at få større kontrol med produktionen og arbejderne.*

Teknologiudviklingen har selvfølgelig en række positive sider. F.eks. er nogle fysisk belastende arbejdspladser forsvundne. Men samtidig har teknologiudviklingen en række bivirkninger, der hænger sammen med, at den næsten udelukkende udvikles udefra arbejdsgivernes interesser. Den har indenfor forskellige områder ført til større arbejdsmiljøproblemer, problemer med skiftehold og med mere monotont, ensformigt arbejde.

Disse negative sider ved teknologiudviklingen forstærkes under krisen og dertil kommer, at teknologien måske i endnu højere grad end tidligere bruges til at spare arbejdspladser. Det er ikke sik-

kert, der ryger arbejdspladser på den virksomhed, der indfører den ny teknologi. Men så ryger de på en anden arbejdsplads. For samfundet som helhed *bliver der stadig mindre arbejde at udføre.*

Krav til teknologien

På grund af de negative konsekvenser som indførelsen af teknologi ofte har, er det nødvendigt, at vi også er med til at bestemme dens indførelse og anvendelse. Vores interesser skal også inddrages i de valg der foretages, for at sikre:

- ordentlige arbejdsforhold
- ordentligt arbejdsindhold
- at teknologien ikke anvendes til at spille faggrupper ud mod hinanden gennem ændringer i faggrænserne
- at rationaliserings-gevinsten kommer de ansatte til gode
- at det mindre arbejde fører til nedsættelse af arbejdstiden.

For at blive inddraget i beslutningerne om ny teknologi er det nødvendigt at *stille krav* og skabe opbakning på arbejdspladsen bag disse krav. Vi må stille krav i forhold til:

- Uddannelse
- Personregistre og kontrol
- Teknologi-vurdering
- Indflydelsen på ny teknologi
- Teknologif aftaler

— Arbejdsindholdet og arbejdsorganiseringen

— Arbejds miljøet

For at styrke teknologidebatten har Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere udarbejdet en række foldere om disse emner.

Pjecerne kan bestilles enkeltvis eller samlet. Pris kr. 4.- pr. stk. (Hele serien kr. 16.-, for 4 pjecer samt intro-pjecen).

AAA c/o Benny Christensen, Arnesvej 44, 2700 Brønshøj. Tlf. 01 60 26 38.

Har du forslag til emner omkring den ny teknologi, eller erfaringer det er vigtigt at få taget op, er du velkommen til at kontakte Aktionsgruppen.

Ligeledes står vi til rådighed som oplægsholdere.

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikeres formål er at støtte den faglige aktivitet på arbejdspladser og i fagforeninger omkring arbejdsmiljøproblemer. Dette gøres i praksis ved at yde råd og vejledning og formidle viden og kontakter til arbejdere, sikkerhedsrepræsentanter og fagforeningsfolk. Det er et grundlæggende princip for Aktionsgruppens arbejde, at dette skal foregå på arbejdernes egne præmisser.

Ud over dette praktiske arbejde udsender Aktionsgruppen pjecer om forskellige arbejdsmiljøspørgsmål som f.eks. arbejdsmiljøloven, bedriftssundhedstjeneste, sikkerhedsorganisation.

Formålet med disse pjecer er at skabe diskussion og debat. Pjecerne er derfor skrevet på en sådan måde, at de kan anvendes som materiale ved sikkerheds- og arbejdsmiljøkurser, faglige konferencer, studiekredse og møder.

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere består af arbejdere, sikkerhedsrepræsentanter og fagforeningsfolk samt af læger, ingeniører, sygeplejersker, sociologer, socialrådgivere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, farmaceuter m.fl. Desuden er en række klubber og fagforeninger tilsluttet som kollektive medlemmer.

Som medlem kan optages enhver, som ønsker at arbejde i overensstemmelse med Aktionsgruppens formål. I praksis bliver man medlem ved at henvende sig til Aktionsgruppens kontaktsadresse og anmode om at blive medlem.

Kontaktadressen er: **AAA**
Valby Langgade 55
2500 Valby
Tlf.: 01 16 60 43

Aktionsgruppens pjecer:

Aktionsgruppen har - bl. a. i samarbejde med fagforeninger - udsendt en række pjecer om arbejdsmiljøspørgsmål.

1. En arbejdskammerat døde - en gennemgang af en arbejdsskadesag. 3 kr.
2. Skorstensfejernes arbejdsmiljø. 7 kr.
3. Håndbog om arbejdsskadeserstatning, ny rev. udgave 1982. 15 kr.
4. Det gælder dit helbred - et anklageskrift i en arbejdsskadesag. 6 kr.
5. Epoxy - en folder. 10 kr. for 10 stk.
6. Arbejdsmiljø og fosterskader - ny rev. udgave 1982. 15 kr.
7. Bedriftssundhedstjeneste - kan den bruges?. 10 kr.
8. Kopimaskiner og sundhedsfarer, ny rev. udgave 1982. 15 kr.
9. Vognmaleren - En pjecer om organiske opløsningsmidler. 10 kr.
10. Skærevæsker - Sundhed - Aktivitet. 25 kr.
11. Håndbog om kemiske stoffer, 1983. 15 kr.
12. Kontrol med EDB på arbejdspladsen, 1983. 3 kr.
13. Ny teknologi på kontoret, 1983. 15 kr.
14. Psykisk arbejdsmiljø, 1984. 15 kr.
15. Træbeskyttelse eller arbejderbeskyttelse? 1984. 15 kr.
16. AAA 10-års Jubilæumspjecer. 20 kr.
17. Asbestpjecen. 20 kr.

Teknologi-pjecer serien udgivet 1986: 4 kr. pr. stk. 1 sæt, 5 pjecer 16 kr.

18. Ny teknologi på arbejdspladsen (Intropjecer)
19. Ny teknologi og uddannelse
20. Ny teknologi og indflydelse - udgået
21. Kampen om en teknologiaftale
22. Ny teknologi og registrering

Pjecerne kan bestilles hos AAA. Priserne er med moms. Ved køb af mindst 10 stk. gives 10% rabat. Forsendelse er ikke omfattet af priserne. Giroindbetalingskort medfølger tilsendte pjecer.

Aktionsgruppens Information, medlemsblad for AAA, udkommer 6 gange årligt, heraf de 3 gange som temanummer. Pris kr. 60.

Tilsvarende organisationer i provinsen kan kontaktes gennem:

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, Odense, v. Inger Bech, Oluf Bagersgade 41, 5000 Odense, Tlf.: (09) 11 76 59.

Samarbejdet Arbejdere Akademikere, Grønningen 4, 8000 Århus C, Tlf.: (06) 12 32 00.

Arbejdsgruppen Arbejdere Akademikere, Snedker- Tømrerforbundet, Afd. 3, v. Casper Steffensen, Kayerødsgade 37-39, 9000 Ålborg, Tlf.: (08) 13 12 44.